

**Załącznik nr 11**  
**do Regulaminu konkursu RPMP.08.05.00-IP.02-12-014/21**

**DIAGNOZA DOTYCZĄCA ZAPOTRZEBOWANIA NA TWORZENIE I UTRZYMANIE  
NOWYCH MIEJSC OPIEKI NAD DZIEĆMI DO LAT 3  
W WOJEWÓDZTWIE MAŁOPOLSKIM**

## Spis treści

Potrzeba zwiększania dostępu do usług opieki nad dziećmi do lat 3 w dokumentach strategicznych	3
Sytuacja na małopolskim rynku pracy	4
Sytuacja kobiet na małopolskim rynku pracy	8
Prognoza demograficzna dla województwa małopolskiego	11
Ocena zapotrzebowania na miejsca w placówkach opieki nad dzieckiem do lat 3 w województwie małopolskim	12
Sytuacja dzieci z niepełnosprawnościami do lat 3 w Województwie Małopolskim	16
Wsparcie opieki nad dziećmi do lat 3 w Małopolsce w ramach środków EFS w latach 2014-2020	20
Ranking małopolskich gmin ze względu na sytuację w opiece nad dziećmi do lat 3	21

## **Potrzeba zwiększania dostępu do usług opieki nad dziećmi do lat 3 w dokumentach strategicznych**

Rola, którą odgrywa zapewnienie instytucjonalnej opieki nad dziećmi w wieku do lat 3 w aktywności zawodowej ich rodziców i opiekunów prawnych, podkreślona została w dokumentach na poziomie krajowym oraz regionalnym. W krajowym porządku prawnym odnosi się do tych kwestii Strategia na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju (SOR)<sup>1</sup>, natomiast na szczeblu regionalnym Strategia Rozwoju Województwa „Małopolska 2030”<sup>2</sup>.

---

<sup>1</sup> *Strategia na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju (SOR)* przyjęta Uchwałą Rady Ministrów nr 14/2016 z dnia 16.02.2017 r.

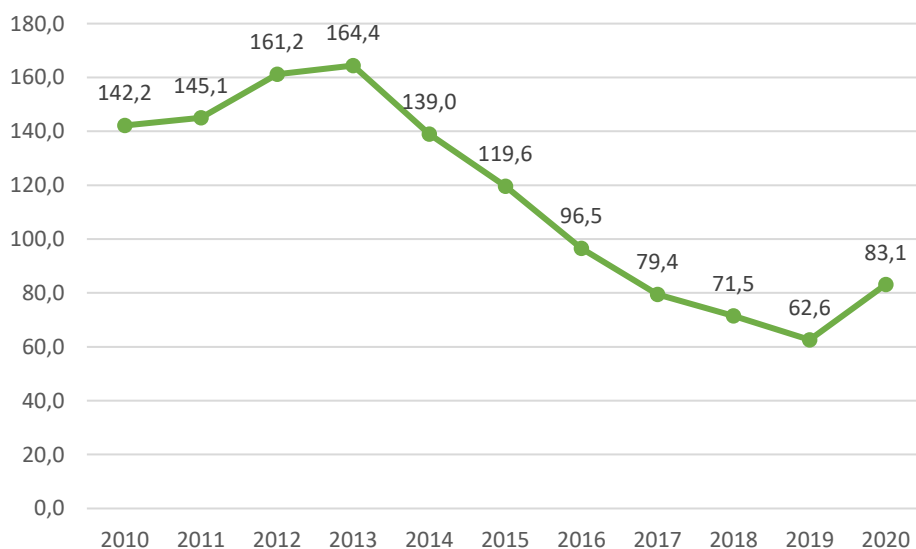
<sup>2</sup> *Strategia Rozwoju Województwa „Małopolska 2030”* przyjęta Uchwałą Nr XXXI/422/20 Sejmiku Województwa Małopolskiego z dnia 17 grudnia 2020 r.

## Sytuacja na małopolskim rynku pracy

Stosunkowo stabilna sytuacja na małopolskim rynku pracy w 2019 roku została zachwiana przez wybuch pandemii COVID-19 w marcu 2020 roku. Związane z pandemią ograniczenia w funkcjonowaniu przedsiębiorstw i instytucji wpłynęły na decyzje przedsiębiorców dot. zatrudniania i spowodowały zmiany w poziomie bezrobocia w Małopolsce. Stan pandemii wyraźnie zahamował utrzymujący się od 2014 roku trend spadkowy i od kwietnia 2020 roku obserwowany jest sukcesywny wzrost bezrobocia w regionie.

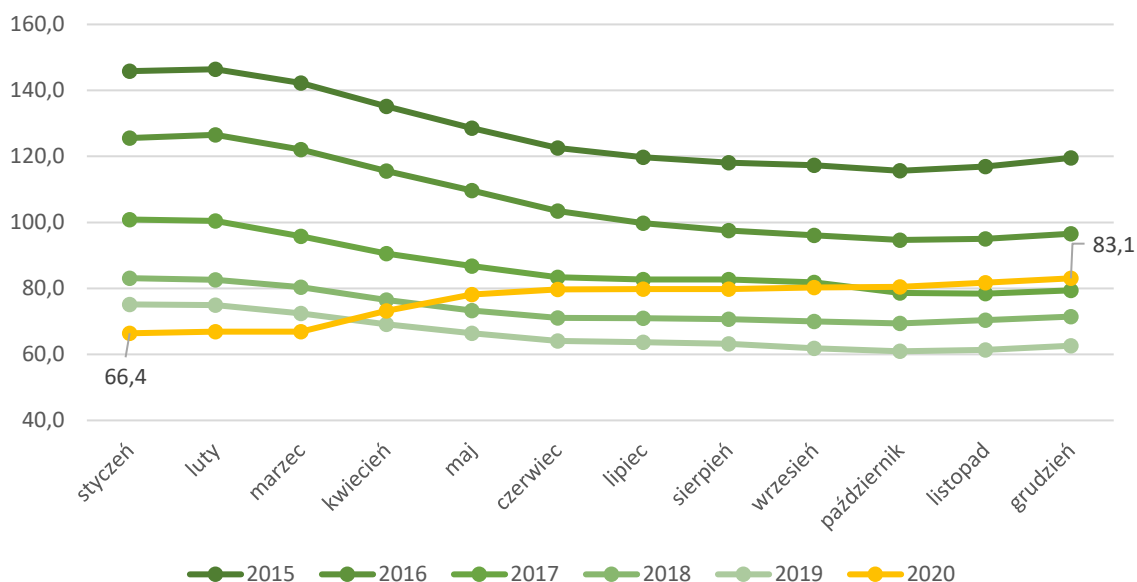
Na koniec 2020 roku w ewidencji powiatowych urzędów pracy zarejestrowanych było 83 050 osób, tj. o 20 440 osób więcej niż rok wcześniej. Dynamika wzrostu liczby bezrobotnych wyniosła 33%, podczas gdy w poprzednich latach odnotowywano sukcesywne spadki liczby bezrobotnych – średnio o 11% rok do roku.

**Wykres 1: Liczba osób bezrobotnych w Małopolsce w latach 2010-2020, stan na koniec grudnia.**



Źródło: opracowanie własne na podstawie sprawozdań o rynku pracy MRPiPS-01. Obostrzenia w prowadzeniu działalności gospodarczej zaburzyły naturalne wahania bezrobocia w ciągu roku. Zwykle w okresie wiosenno-letnim liczba osób bezrobotnych spadała w związku z okresowym charakterem niektórych branż i zwiększeniem zapotrzebowania na prace sezonowe, np. w budownictwie, turystyce czy rolnictwie. W 2020 r. nie odnotowano zwyczajowych spadków, a liczba osób bezrobotnych z miesiąca na miesiąc wzrastała – w grudniu przekroczyła poziom z 2017 r.

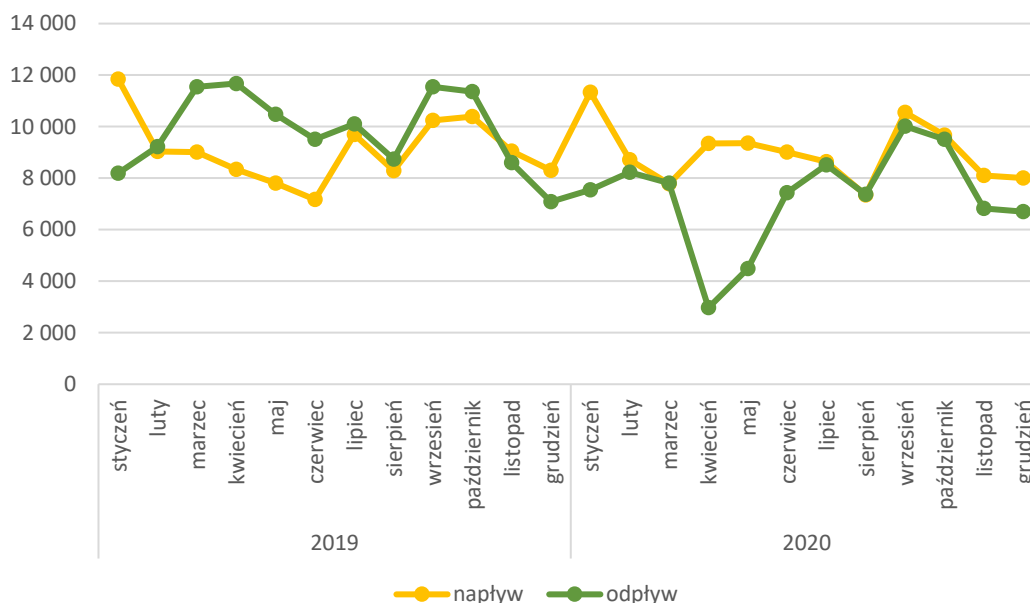
**Wykres 2. Liczba osób bezrobotnych w Małopolsce w poszczególnych miesiącach w latach 2015-2020, w tys.**



Źródło: opracowanie własne na podstawie sprawozdań o rynku pracy MRPiPS-01.

W 2020 roku do małopolskich PUP pracodawcy złożyli łącznie 70 660 ofert pracy, tj. o 23% mniej w porównaniu do liczby ofert z 2019 roku (91 582). Ograniczona liczba ofert pracy pojawiających się w urzędach pracy utrudniała podejmowanie zatrudnienia przez osoby bezrobotne. W ciągu roku średnio na jedną ofertę przypadło ok. 14 osób bezrobotnych, podczas gdy w poprzednich latach było to średnio ok. 9 osób. Ograniczenie przez pracodawców naborów przełożyło się na liczbę osób pozostających w rejestrach PUP. Odnotowany w 2020 roku wzrost bezrobocia w regionie wynikał bowiem nie tyle ze zwiększonego napływu bezrobotnych, co ze zdecydowanie mniejszego odpływu, tj. liczby wyrejestrowań. W ciągu 2020 roku w małopolskich PUP zarejestrowano łącznie 107 839 osób tj. o 1 329 osób mniej niż przed rokiem (-1,2%). Wyrejestrowano natomiast 87 399 osób, o 30 648 osób mniej niż w 2019 r. (-26%).

**Wykres 3. Napływ i odpływ bezrobotnych w Małopolsce w poszczególnych miesiącach 2019 i 2020 r.**

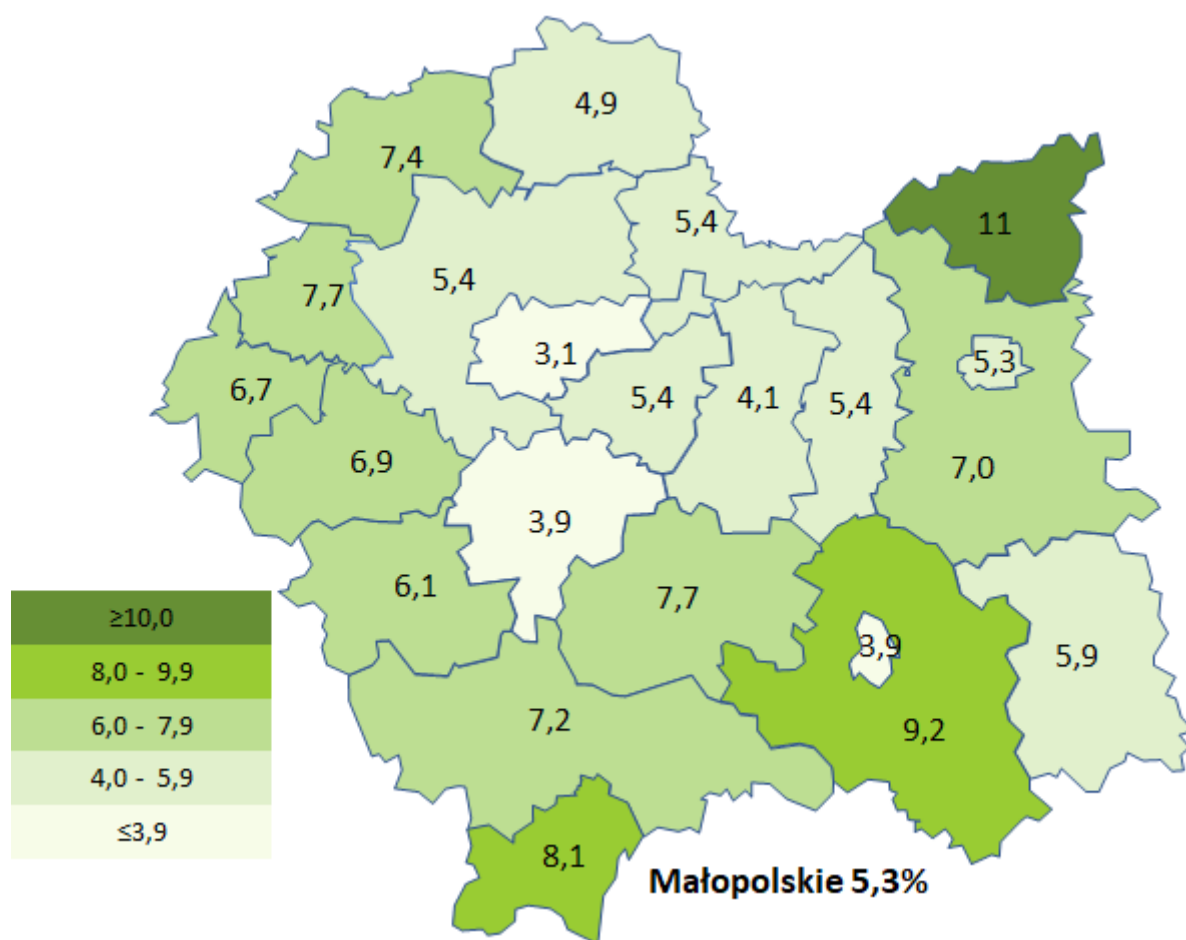


Źródło: opracowanie własne na podstawie sprawozdań o rynku pracy MRPiPS-01.

Na koniec 2020 roku stopa bezrobocia rejestrowanego w Małopolsce wyniosła 5,3%. Od początku pandemii jej wartość wzrosła o 1,0 pp. W maju Małopolska przesunęła się z utrzymywanego od kilku lat 3. miejsca wśród regionów z najniższą stopą bezrobocia na miejsce 4. (po województwie wielkopolskim, śląskim i mazowieckim) i utrzymała je w kolejnych miesiącach. W ciągu roku województwo niezmiennie osiągało wyniki poniżej średniej w kraju. W grudniu różnica pomiędzy wartością wojewódzką a krajową wyniosła 0,9 pp.

Negatywne konsekwencje pandemii COVID-19 uwidoczniły się we wszystkich powiatach, jednak z różnym natężeniem. W grudniu 2020 r. stopa bezrobocia wahała się od 3,1% w Krakowie do 11,0% w powiecie dąbrowskim. Wzrost stopy bezrobocia w ciągu roku wystąpił w każdym z powiatów województwa, przy czym największą zmianę w stosunku do grudnia 2019 r. odnotowano w powiecie wadowickim (wzrost o 2,0 p.p.) i nowotarskim (1,8 p.p.). Najmniejszy wzrost odnotowano natomiast w powiecie tatrzańskim (0,2 p.p.) i olkuskim (0,5 p.p.).

Mapa 1. Stopa bezrobocia rejestrowanego (w %), stan na 31 grudnia 2020 r.

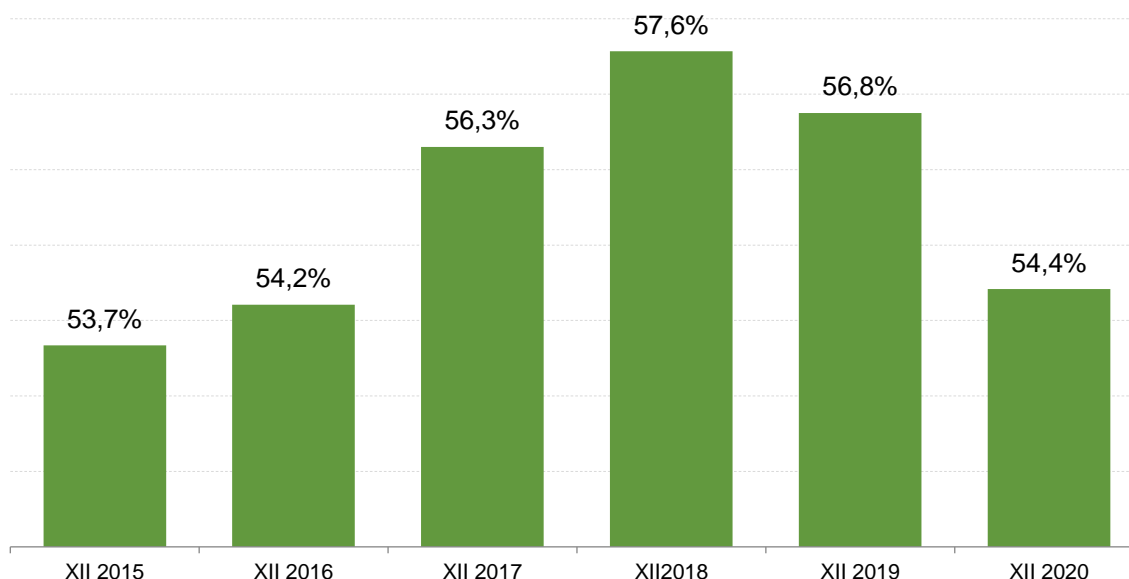


Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS.

## Sytuacja kobiet na małopolskim rynku pracy

Tak jak w latach poprzednich, pod koniec 2020 r. w rejestrach powiatowych urzędów pracy przeważały kobiety, przy czym ich udział w ogóle bezrobotnych znacząco spadł. Na koniec roku liczba bezrobotnych kobiet wyniosła 45 192 i stanowiła 54,4% wszystkich zarejestrowanych w PUP – to o 2,3 pp. mniej niż w 2019 roku i o 3,2 pp. mniej niż 2 lata wcześniej.

**Wykres 4. Odsetek kobiet w ogólnej liczbie bezrobotnych wg stanu na koniec roku, 2015-2020.**

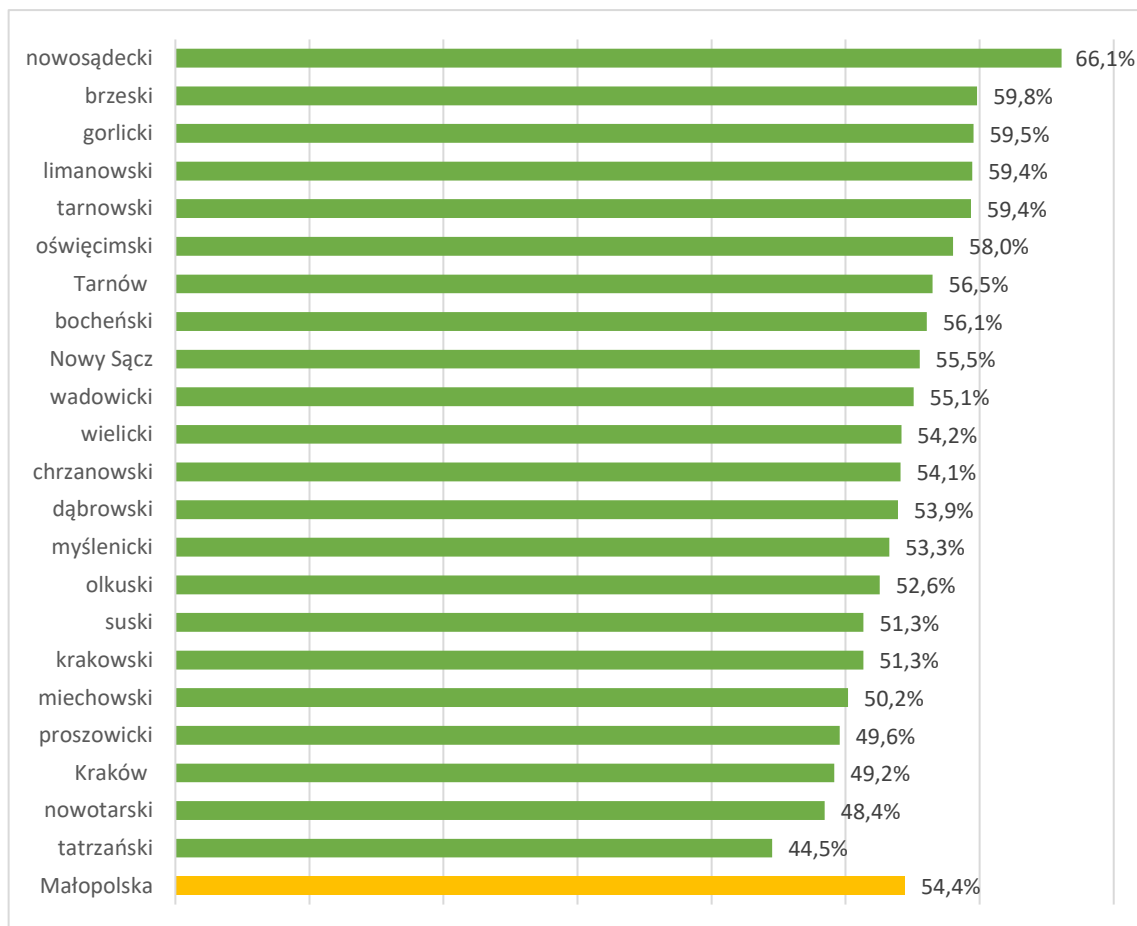


Źródło: opracowanie własne na podstawie sprawozdań o rynku pracy MRPiPS-01.

Małopolskie powiaty różnią się pod względem skali bezrobocia kobiet. Największym udziałem kobiet wśród zarejestrowanych bezrobotnych, wynoszącym 66,1% charakteryzuje się powiat nowosądecki. Mężczyźni stanowią większość bezrobotnych jedynie w 4 powiatach: proszowickim (49,6%), Krakowie (49,2%), nowotarskim (48,4%) i tatrzańskim (44,5%).



**Wykres 5. Odsetek kobiet w populacji osób bezrobotnych w powiatach woj. małopolskiego, stan na 31 grudnia 2020 r.**



Źródło: opracowanie na podstawie danych ze sprawozdań o rynku pracy MRPiPS-01

Statystyki wskazują, że kobiety mniej aktywnie uczestniczą w rynku pracy. Mniejszą aktywność zawodową kobiet potwierdzają: współczynnik aktywności zawodowej oraz wskaźnik zatrudnienia, które dla kobiet przyjmują niższe wartości niż dla mężczyzn. W czwartym kwartale 2020 r. współczynnik aktywności zawodowej<sup>3</sup> mieszkanek woj. małopolskiego wynosił 50,9%, podczas gdy dla mężczyzn przyjął wartość 66,4%. Z kolei wskaźnik zatrudnienia<sup>4</sup> w czwartym kwartale 2020 r. wynosił 49,2% wśród kobiet i 65,3% wśród mężczyzn. Skutki pandemii pogłębiły tylko dysproporcje na rynku pracy pomiędzy płciami. W opracowaniu „Worker Security and the COVID-19 Crisis” OECD zwraca uwagę, że problemy z utrzymaniem zatrudnienia w związku

<sup>3</sup> Współczynnik aktywności zawodowej obliczono jako procentowy udział aktywnych zawodowo w ogólnej liczbie ludności.

<sup>4</sup> Wskaźnik zatrudnienia obliczono jako procentowy udział pracujących w ogólnej liczbie ludności.

z pandemią w większym stopniu dotknęły sektory usług, w których dominuje zatrudnienie kobiet (m.in. branża hotelarska, gastronomiczna, handel), a w mniejszym branże zdominowane przez mężczyzn (budownictwo, produkcja). W sytuacji kryzysu kobiety są bardziej narażone na ryzyko utraty płynności ekonomicznej. Różnice w liczbie przepracowanych godzin, stażu pracy i wynagrodzeniu sprawiają, że kobiety bardziej niż mężczyźni są narażone na zwolnienia. Kryzys zwiększył także czas spędzany w domu na opiece oraz nadzorze nad dziećmi. Zamknięcie placówek opiekuńczych i edukacyjnych zwiększyło obciążenie kobiet obowiązkami domowymi, co mogło przyczynić się do porzucenia lub odsunięcia w czasie decyzji kobiet o powrocie na rynek pracy<sup>5</sup>.

Dane z PUP potwierdzają, że problemy kobiet na rynku pracy silnie powiązane są z koniecznością łączenia pracy z obowiązkami rodzinnymi. Na koniec 2020 r. w powiatowych urzędach pracy zarejestrowanych było 14 688 bezrobotnych, którzy deklarowali sprawowanie opieki nad co najmniej jednym małym dzieckiem (do 6. roku życia). Zdecydowaną większość stanowiły kobiety tj. 88,0% ogółu (12 916 kobiet sprawujących opiekę). Udział tej grupy wśród wszystkich zarejestrowanych bezrobotnych kobiet wyniósł 28,6%, przy czym przyjął wartość o 4,7 pp. niższą niż w roku poprzednim.

Spośród 54 042 kobiet, które rejestrowały się w powiatowych urzędach pracy w ciągu 2020 roku, 5 175 (9,6%) nie podjęło zatrudnienia w związku z urodzeniem dziecka. Na koniec roku w rejestrach znajdowało się 11 366 bezrobotnych kobiet, które nie podjęły zatrudnienia po urodzeniu dziecka. Była to ponad jedna czwarta wszystkich zarejestrowanych kobiet.

Powiązanie aktywności zawodowej kobiet z potrzebą zapewnienia opieki nad dziećmi zwiększa ich oddalenie się od rynku pracy i sprawia, że kobiety częściej niż mężczyźni narażone są na długotrwałe bezrobocie. Spośród 37 178 długotrwałe bezrobotnych zarejestrowanych na koniec 2020 roku, aż 59,5% stanowiły kobiety.

---

<sup>5</sup> OECD Employment outlook 2020 „Worker Security and the COVID-19 Crisis”, <https://www.oecd-ilibrary.org/docserver/1686c758-en.pdf?expires=1599459519&id=id&accname=guest&checksum=3D5E632767BC435EB44A8A1750319B5A>, dostęp [07/09/2020].

## Prognoza demograficzna dla województwa małopolskiego

Do 2026 roku w województwie małopolskim prognozowany jest stopniowy wzrost liczby ludności. Spadek, jaki po nim nastąpi, będzie się nasilał z roku na rok. Do roku 2050 liczba mieszkańców regionu zmniejszy się do 3 251,5 tys., co oznacza spadek o 101 tys. (o 3%) wobec roku 2017. Populacja małopolskich miast będzie się zmniejszać corocznie, w tempie od -0,2 do -0,5% rok do roku, aby w 2050 r. osiągnąć 1 398,5 tys., co oznacza spadek o 205 tys. (12,8%) od 2017 r. Z kolei liczba mieszkańców małopolskich wsi będzie się zwiększać do roku 2046, a w roku 2050 będzie większa o 103,7 tys., tj. o 5,9% niż w roku 2017<sup>6</sup>. W 2017 r. dzieci w wieku do 3 roku życia stanowiły 3,2 % ludności woj. małopolskiego (109,6 tys. z 3 391,4 tys.). Prognoza GUS zakłada stopniowy spadek tego udziału, w 2025 r. liczba dzieci w wieku poniżej 3 roku życia lat zmniejszy się do ponad 92,7 tys. (2,7% mieszkańców województwa), a w roku 2050 do 78,6 tys. (2,4% mieszkańców)<sup>7</sup>.

---

<sup>6</sup> Prognoza gospodarstw domowych na lata 2016-2050, Główny Urząd Statystyczny, Warszawa 2016.

<sup>7</sup> Prognozy ludności wg płci i funkcjonalnych grup wieku, Bank Danych Lokalnych GUS.

## Ocena zapotrzebowania na miejsca w placówkach opieki nad dzieckiem do lat 3 w województwie małopolskim

W 2019 roku w Małopolsce mieszkało 113,2 tys. dzieci w wieku do lat 3 tj. o 0,4% więcej niż w 2018 r. Tym samym utrzymała się obserwowana od 2016 r. tendencja wzrostowa w tej grupie wiekowej. Dzieci w wieku do lat 3 z Małopolski stanowiły 9,8% populacji krajowej, i tym samym najliczniejszą grupę zaraz po województwie mazowieckim, śląskim i wielkopolskim w Polsce<sup>8</sup>.

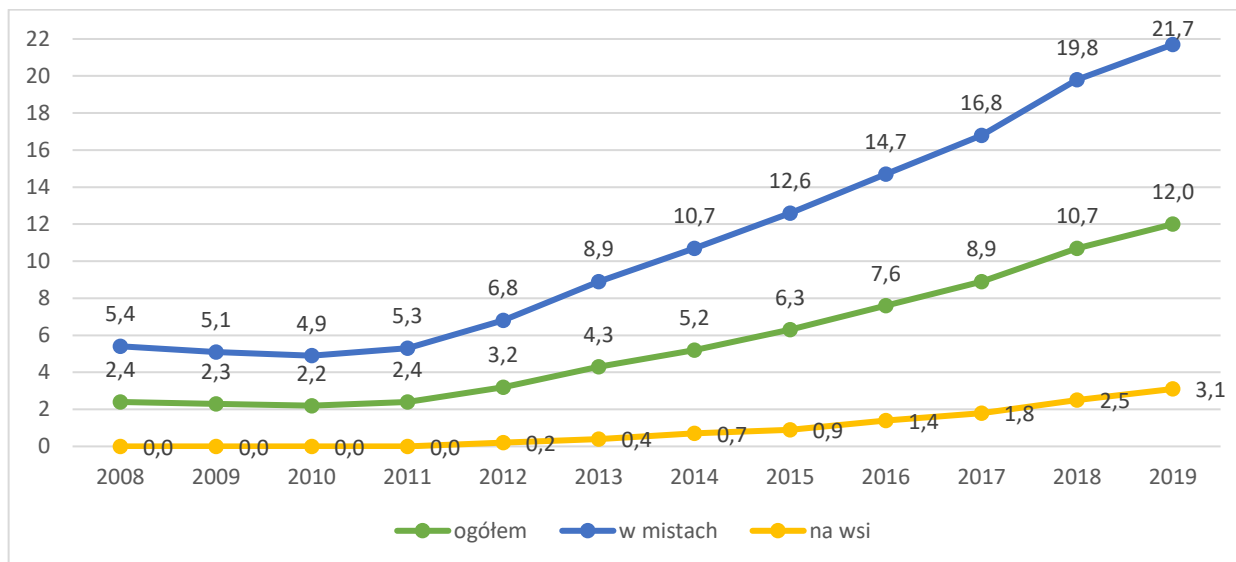
Potrzeba zwiększenia aktywności zawodowej kobiet, umożliwienie im łatwego powrotu na rynek pracy po urodzeniu dziecka oraz łączenia życia zawodowego z rodzinnymi stanowi jedno z wyzwań jakie stoją przed województwem małopolskim w najbliższych latach. W Strategii Rozwoju Województwa „Małopolska 2030” zaznacza się, że następuje wyraźna zmiana modelu rodziny, co skutkuje także zmianami w sposobach realizacji funkcji opiekuńczej rodziny w stosunku do dzieci. Nastawienie na aktywizację zawodową kobiet, przy jednoczesnym braku możliwości zapewnienia najmłodszym opieki przez dziadków, zwiększa zapotrzebowanie na pozarodzinne formy opieki. W województwie coraz wyraźniej zaznacza się tendencja do cedowania funkcji opiekuńczej na różnego rodzaju instytucje.

W ciągu ostatnich 10 lat, w Małopolsce, dostępność do opieki nad najmłodszymi dziećmi znacząco się poprawiła. W 2008 roku tylko 2,4% dzieci w regionie (w 8 miastach) objętych było opieką żłobkową, w 2018 roku odsetek ten wzrósł aż do 10,7%, a w 2019 roku wyniósł 12,0%. Warto jednak podkreślić, że dla części mieszkańców usługi te wciąż są trudno dostępne z uwagi na ograniczoną liczbę miejsc w żłobkach, ale także z powodu ich koncentracji w większych miastach. Na obszarach miejskich w 2018 roku opieką żłobkową objęto 19,8% dzieci, natomiast na wsi jedynie 2,5%. W 2019 roku różnice te pogłębiły się – wskaźnik dla miast wzrósł o 1,9 p. p. (do 21,7%), a na terenach wiejskich zaledwie o 0,6 p. p. (3,1%).

---

<sup>8</sup> Dzieci objęte opieką w żłobkach i w wieku żłobkowym, Bank Danych Lokalnych GUS.

**Wykres 6. Odsetek dzieci objętych opieką w żłobkach, oddziałach żłobkowych oraz klubach dziecięcych (%) w woj. małopolskim w podziale na tereny miejskie i wiejskie w okresie 2008-2019.**

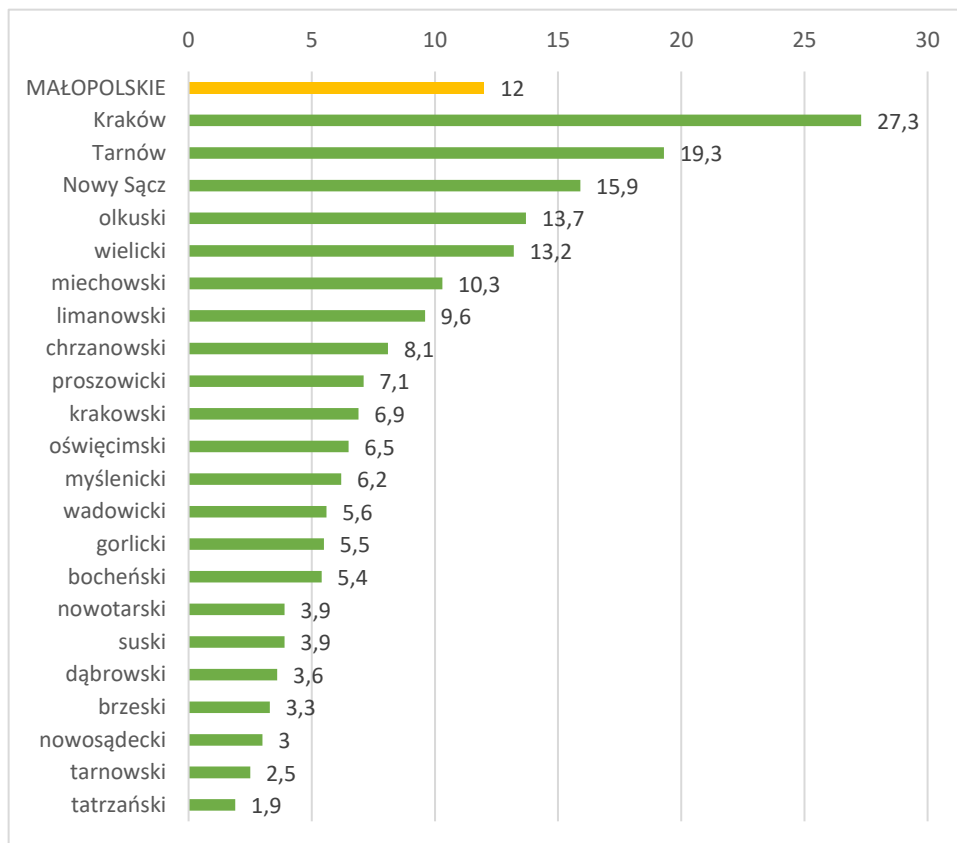


Źródło: opracowanie własne WUP na podstawie danych GUS (Bank Danych Lokalnych).

Udział dzieci objętych opieką żłobkową jest bardzo zróżnicowany terytorialnie. W 2019 roku wahał się pomiędzy 27,3% w Krakowie a 1,9% w powiecie tatrzańskim. Tylko w 5 powiatach odsetek ten był wyższy niż średnia wojewódzka – w dużych ośrodkach miejskich: Krakowie (27,3%), Tarnowie (19,3%), Nowym Sączu (15,9%) oraz w powiatach olkuskim (13,7%) i wielickim (13,2%). Aż 7 powiatów osiągało wskaźnik poniżej 5%<sup>9</sup>.

<sup>9</sup> Tamże.

**Wykres 7. Odsetek dzieci objętych opieką w żłobkach, oddziałach żłobkowych oraz klubach dziecięcych (%) w poszczególnych powiatach woj. małopolskiego w 2019 roku.**



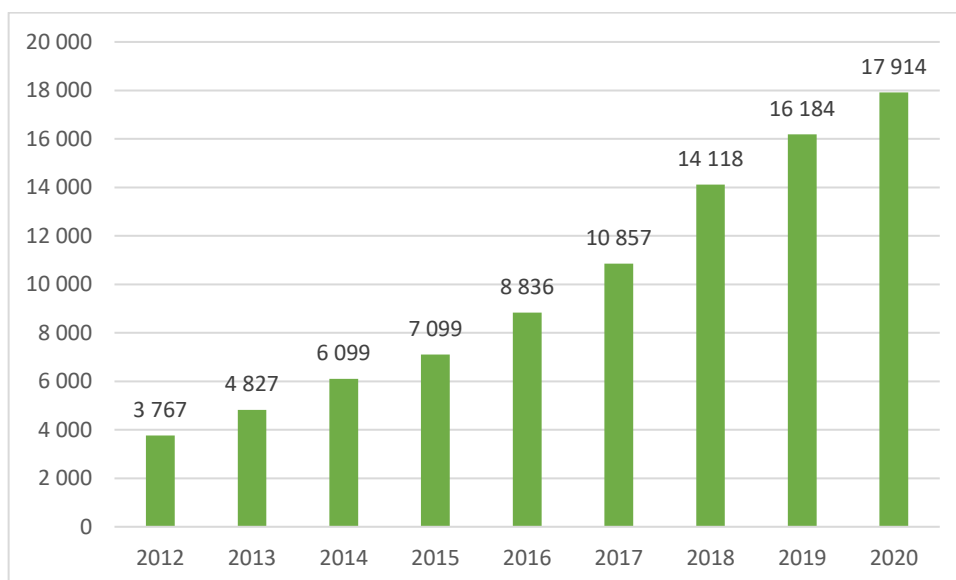
Źródło: opracowanie własne WUP na podstawie danych GUS (Bank Danych Lokalnych).

O rosnącym zapotrzebowaniu na miejsca opieki dla dzieci do lat 3 świadczy nie tylko rosnąca w ostatnich latach liczba małych Małopolan, ale także rosnąca z roku na rok liczba miejsc w placówkach opiekuńczych.

W 2020 roku w Małopolsce funkcjonowały 433 żłobki oraz 80 klubów dziecięcych. W placówkach tych dostępnych było prawie 18,0 tys. miejsc<sup>10</sup>. Liczba ta sukcesywnie z roku na rok rośnie, dzięki czemu Małopolska utrzymuje się na 4. miejscu wśród województw pod względem liczby miejsc opieki nad dziećmi do lat 3.

<sup>10</sup> Żłobki i kluby dziecięce, Bank Danych Lokalnych GUS.

## Wykres 8. Liczba miejsc opieki nad dziećmi do lat 3 w woj. małopolskim w latach 2012-2020.



Źródło: opracowanie własne WUP na podstawie danych GUS (Bank Danych Lokalnych).

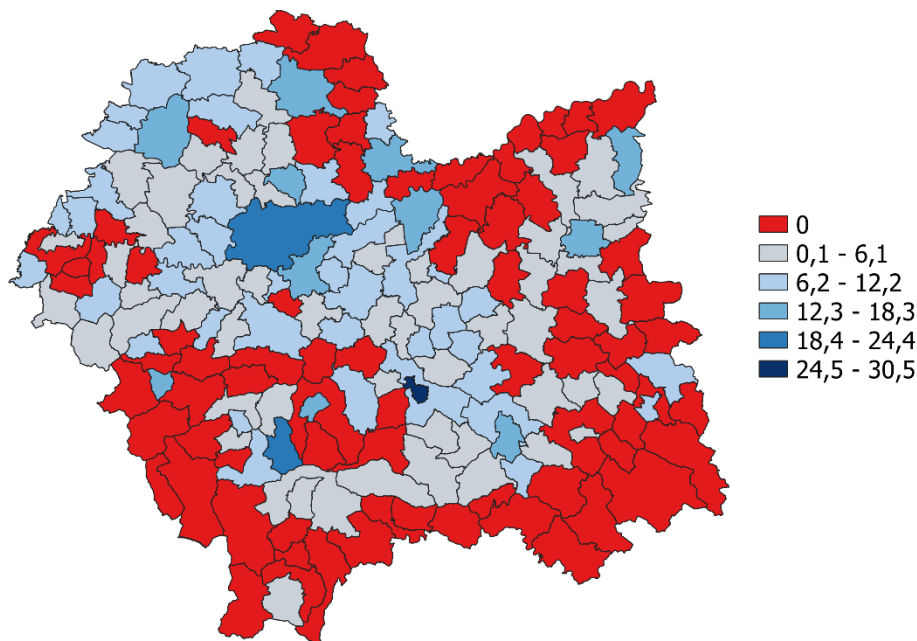
Z roku na rok rośnie także liczba samych placówek zajmujących się opieką nad dziećmi do lat 3. W latach 2012-2019 liczba żłobków na terenie naszego województwa wzrosła ponad 7-krotnie (od 61 do 433 żłobków). Powoli rośnie także liczba klubów dziecięcych. W 2012 roku było ich w Małopolsce 21, a w 2019 o 59 więcej (80). Najmniejszą popularnością cieszą się oddziały żłobkowe. W roku 2019 w Małopolsce nie było zarejestrowanego żadnego takiego oddziału, a w całej Polsce zarejestrowanych było ich zaledwie 17<sup>11</sup>.

Pomimo poprawy sytuacji, nadal z usług żłobkowych w skali województwa może skorzystać tylko niewielka część dzieci. Według danych z 2020 roku miejsc w żłobkach starcza jedynie dla 16% dzieci z województwa. Sytuacja jest mocno zróżnicowana lokalnie. Biorąc pod uwagę stosunek liczby dzieci do lat 3 do liczby miejsc opieki dla takich dzieci, to 77 małopolskich gmin nie posiada w ogóle odpowiedniej ilości miejsc. Gminy te zlokalizowane są przeważnie w południowej i północno-wschodniej części województwa. W 40 gminach liczba miejsc nie przekracza 5% liczby dzieci w wieku żłobkowym zamieszkałych na ich terenie. Najwyższy poziom, przekraczający nieznacznie 30%, występuje w gminie miejskiej

<sup>11</sup> Tamże.

Limanowa. Poza tym w Krakowie liczba miejsc w żłobkach odpowiada 22% dzieci tam mieszkających, w Rabce Zdroju 19%, a w Suchoj Beskidzkiej 17%.

**Mapa 2. Stosunek liczby miejsc opieki dla dzieci w wieku 3 lat do liczby dzieci w tym wieku w małopolskich gminach w 2020 roku.**



Źródło: Źródło: opracowanie własne WUP na podstawie danych GUS (Bank Danych Lokalnych).

### Sytuacja dzieci z niepełnosprawnościami do lat 3 w Województwie Małopolskim

W roku 2017 dzieci z niepełnosprawnościami oraz wymagające szczególnej opieki stanowiły ok. 1% wszystkich dzieci korzystających z opieki w żłobkach, klubach dziecięcych i u dziennych opiekunów w Polsce<sup>12</sup>.

Z badań<sup>13</sup> przeprowadzonych w Małopolsce w roku 2016 wśród rodziców, jedynie 8,2% z nich wskazało, iż ich dziecko ma jakieś przewlekłe problemy zdrowotne. Ankietowani rodzice najczęściej wskazywali na „inne problemy zdrowotne” (47,1%) tj. problemy kardiologiczne (np. wady serca), z układem oddechowym, z układem

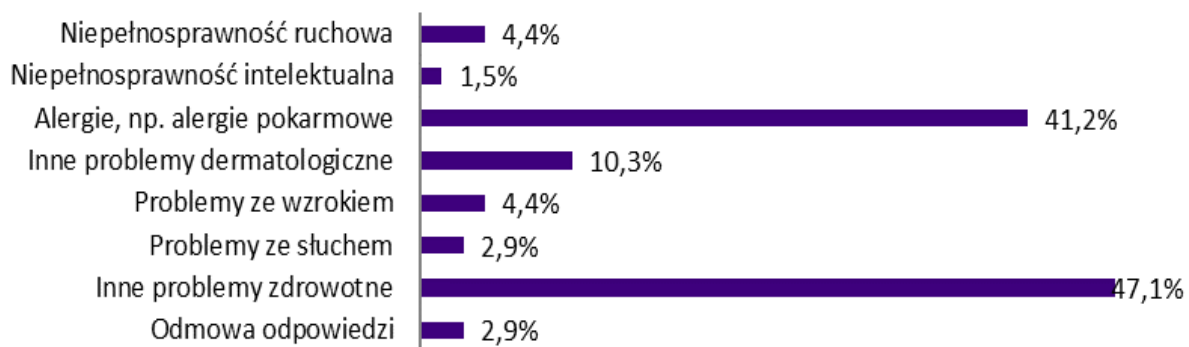
<sup>12</sup> Sprawozdanie Rady Ministrów z realizacji ustawy z dnia 4 lutego 2011 r. o opiece nad dziećmi w wieku do lat 3 w 2017 r.

<sup>13</sup> Źródło: Badania dostępności i jakości instytucjonalnej opieki nad dziećmi do lat 3 oraz stopnia upowszechnienia wychowania przedszkolnego dzieci w województwie małopolskim – Fundacja im. Królowej polski św. Jadwigi, Europejskie Centrum Doradztwa Finansowego badania i Szkolenia, Ewa Joachimczak, I. 2017 r.



moczowym, problemy z napięciem mięśniowym, problemy laryngologiczne, wady genetyczne, podejrzenie autyzmu w trakcie diagnozowania. Rodzice wskazywali również na problemy z alergią (41,2%) oraz znacznie rzadziej na problemy dermatologiczne (10,3%). Wyniki badań ankietowanych rodziców w dużym stopniu pokrywały się z wynikami uzyskanymi spośród badanych dyrektorów i kierowników żłobków i klubów dziecięcych. Podkreślali oni, iż najczęściej dzieci choruje na alergię (89,2%) oraz ma problemy dermatologiczne (28,9%), W trzeciej najliczniejszej grupie problemów zdrowotnych (inne problemy zdrowotne – 19,9%) dyrektorzy wymieniali – przewlekłe przeziębienia, problemy logopedyczne i ortopedyczne (np. płaskostopie), ale też np. astmę. Należy jednak zwrócić uwagę na fakt, iż rodzice dzieci z ciężkimi problemami zdrowotnymi rzadziej posyłają je do placówek opieki, a jeśli już, to do specjalistycznych jednostek, które w całej próbie stanowią mały odsetek badanych instytucji.

**Wykres 9: Przewlekłe problemy zdrowotne, których doświadczają dzieci, których dotyczyło badanie z rodzicami, (n=820).**



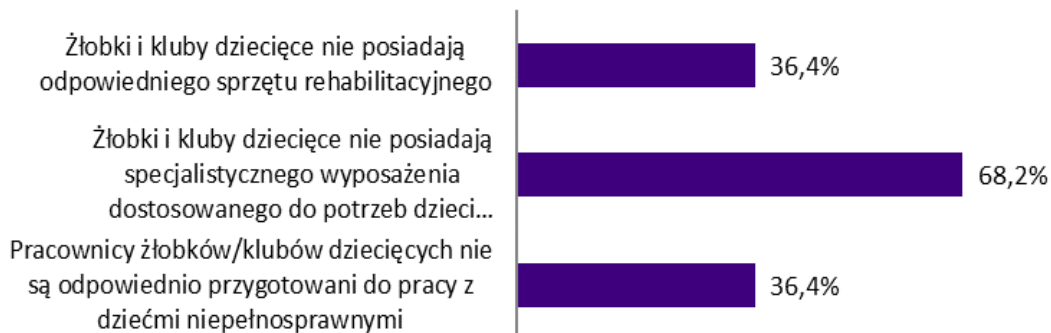
Źródło: Badania dostępności i jakości instytucjonalnej opieki nad dziećmi do lat 3 oraz stopnia upowszechnienia wychowania przedszkolnego dzieci w województwie małopolskim – Fundacja im. Królowej Polski św. Jadwigi, Europejskie Centrum Doradztwa Finansowego Badania i Szkolenia, Ewa Joachimczak, I. 2017 r., s. 73-78.

Wśród 49 respondentów zapytanych m.in. o to, czy są zadowoleni ze stopnia zaspokojenia specjalnych potrzeb dzieci z niepełnosprawnościami czy chorobami przewlekłym jedynie 1,9% badanych okazało się niezadowolonych. Wskazywali oni na bariery architektoniczne oraz fakt niewystarczającego przygotowania personelu do pracy z dziećmi o takich specjalnych potrzebach.

Z kolei w przekroju gminnym 22,7% badanych jednostek stwierdziło, że w ich gminie jest niewystarczająca liczba miejsc w żłobkach i klubach dziecięcych dostosowanych

do potrzeb dzieci z niepełnosprawnościami. Przeciwnego zdania było 10,5% badanych jednostek, zaś znaczny odsetek z nich nie był w stanie się na ten temat wypowiedzieć (66,3%). W przypadku stwierdzenia niedostosowania placówek do potrzeb dzieci z niepełnosprawnościami, wskazano zakres tego niedostosowania, który został przedstawiony na poniższym wykresie.

**Wykres 10. Zakres niedostosowania do potrzeb dzieci z niepełnosprawnościami w żłobkach i klubach dziecięcych w wypowiedziach badanych gmin, (n=22)**



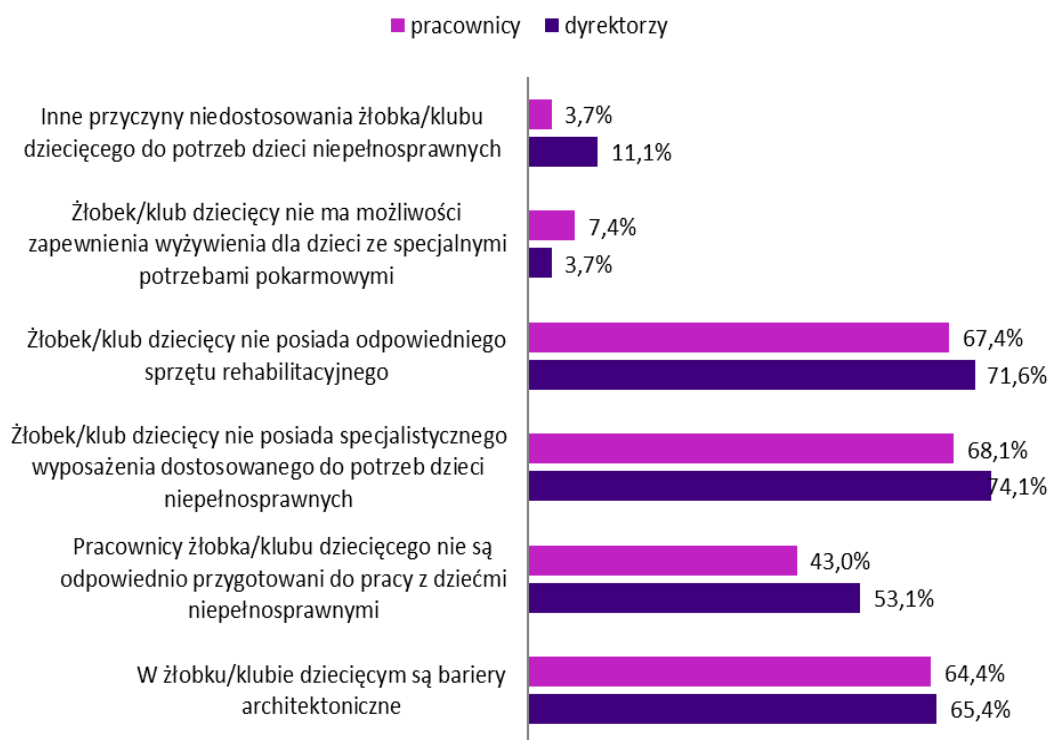
Źródło: Badania dostępności i jakości instytucjonalnej opieki nad dziećmi do lat 3 oraz stopnia upowszechnienia wychowania przedszkolnego dzieci w województwie małopolskim – Fundacja im. Królowej Polski św. Jadwigi, Europejskie Centrum Doradztwa Finansowego Badania i Szkolenia, Ewa Joachimczak, l.2017 r., s. 73-78.

Gminy najczęściej wskazywały na niedobory w wyposażeniu w zakresie dostosowania do potrzeb dzieci z niepełnosprawnościami (68,2%). Znacznie rzadziej deklarowano problem ze sprzętem rehabilitacyjnym i nieprzygotowaniem personelu.

Z kolei wyniki ankiety przeprowadzonej dla pracowników placówek (żłobków i klubów dziecięcych) wskazują, że blisko połowa respondentów zgodziła się ze stwierdzeniem, iż ich placówka jest w każdym aspekcie dostosowana do tego typu wymagań (49,1%), zaś 40,2% nie zgodziło się z takim stwierdzeniem.

Respondentom (zarówno w grupie dyrektorów, jak i pracowników), którzy stwierdzili, że w pewnym stopniu ich placówki nie są przystosowane do potrzeb dzieci z niepełnosprawnościami, zadano dodatkowe pytanie o zakres tego niedostosowania – odpowiedzi na nie przedstawia poniższy wykres.

**Wykres 11. Zakres niedostosowania żłobka/klubu dziecięcego do potrzeb dzieci z niepełnosprawnościami wg wypowiedzi dyrektorów i kierowników oraz pracowników badanych żłobków i klubów dziecięcych (n = 81 – dyrektorzy i kierownicy; n = 135 – pracownicy).**



Źródło: Badania dostępności i jakości instytucjonalnej opieki nad dziećmi do lat 3 oraz stopnia upowszechnienia wychowania przedszkolnego dzieci w województwie małopolskim – Fundacja im. Królowej Polski św. Jadwigi, Europejskie Centrum Doradztwa Finansowego Badania i Szkolenia, Ewa Joachimczak, I. 2017 r., s. 73-78.

## **Wsparcie opieki nad dziećmi do lat 3 w Małopolsce w ramach środków EFS w latach 2014-2020**

W latach 2014-2021 Małopolska dysponuje kwotą 26,2 mln euro środków europejskich na realizację projektów, których celem jest wsparcie rodziców dzieci do lat 3 w powrocie na rynek pracy. Opieka nad dziećmi zapewniana jest w żłobkach, klubach dziecięcych, przez dziennego opiekuna oraz przez nianię. Planuje się utworzenie do 2023 roku około 5 tys. miejsc opieki oraz dofinansowanie 650 osobom kosztów zatrudnienia niani.

Do końca I kwartału 2021 roku przyjęto do realizacji 125 projektów na kwotę 99,4 mln zł. Dotychczas powstało 3,7 miejsc opieki nad dziećmi w żłobkach, klubach dziecięcych oraz u dziennego opiekuna z 4,7 zaplanowanych przez beneficjentów. Ponadto 585 osobom przyznano wsparcie w postaci dofinansowania kosztów zatrudnienia niani.

## Ranking małopolskich gmin ze względu na sytuację w opiece nad dziećmi do lat 3

Poniżej zaprezentowany został ranking gmin w województwie małopolskim ze względu na sytuację w zakresie opieki nad dziećmi do lat 3. Ocena sytuacji w zakresie opieki nad dziećmi do lat 3 uwzględnia następujące zmienne: liczba dostępnych w gminie miejsc opieki, liczba dzieci w wieku 0-2 lata, bezwzględna liczba brakujących miejsc w instytucjach, bilans gminy w zakresie przyjazdów i wyjazdów do pracy, liczba instytucji opieki, prognoza sytuacji demograficznej w gminie do 2025 r.

**Tabela 1. Ranking gmin w województwie małopolskim ze względu na sytuację w zakresie opieki nad dziećmi do lat 3**

LP	OCENA_OPIS	RODZAJ GMINY	Nazwa gminy
1	BARDZO DOBRA	GMINA MIEJSKA	Gorlice
2	BARDZO DOBRA	GMINA MIEJSKA	Limanowa
3	BARDZO DOBRA	GMINA MIEJSKA	Mszana Dolna
4	BARDZO DOBRA	GMINA MIEJSKA	Sucha Beskidzka
5	BARDZO DOBRA	GMINA MIEJSKO-WIEJSKA	Rabka-Zdrój
6	BARDZO DOBRA	GMINA WIEJSKA	Drwinia
7	BARDZO DOBRA	GMINA WIEJSKA	Radgoszcz
8	BARDZO DOBRA	GMINA WIEJSKA	Wietrzychowice
9	DOBRA	GMINA MIEJSKA	Grybów
10	DOBRA	GMINA MIEJSKA	Jordanów
11	DOBRA	GMINA MIEJSKA	Kraków
12	DOBRA	GMINA MIEJSKA	Nowy Sącz
13	DOBRA	GMINA MIEJSKO-WIEJSKA	Chełmek
14	DOBRA	GMINA MIEJSKO-WIEJSKA	Miechów
15	DOBRA	GMINA MIEJSKO-WIEJSKA	Niepołomice
16	DOBRA	GMINA MIEJSKO-WIEJSKA	Olkusz
17	DOBRA	GMINA MIEJSKO-WIEJSKA	Proszowice
18	DOBRA	GMINA MIEJSKO-WIEJSKA	Wieliczka
19	DOBRA	GMINA MIEJSKO-WIEJSKA	Wolbrom
20	DOBRA	GMINA WIEJSKA	Bolesław
21	DOBRA	GMINA WIEJSKA	Brzeźnica
22	DOBRA	GMINA WIEJSKA	Dobra
23	DOBRA	GMINA WIEJSKA	Klucze
24	DOBRA	GMINA WIEJSKA	Koniusza
25	DOBRA	GMINA WIEJSKA	Lanckorona
26	DOBRA	GMINA WIEJSKA	Michałowice
27	DOBRA	GMINA WIEJSKA	Mucharz
28	DOBRA	GMINA WIEJSKA	Paęcznica
29	DOBRA	GMINA WIEJSKA	Raciechowice
30	DOBRA	GMINA WIEJSKA	Tokarnia

31	DOBRA	GMINA WIEJSKA	Trzyciąż
32	UMIARKOWANIE DOBRA	GMINA MIEJSKA	Bukowno
33	UMIARKOWANIE DOBRA	GMINA MIEJSKA	Oświęcim
34	UMIARKOWANIE DOBRA	GMINA MIEJSKA	Tarnów
35	UMIARKOWANIE DOBRA	GMINA MIEJSKO-WIEJSKA	Alwernia
36	UMIARKOWANIE DOBRA	GMINA MIEJSKO-WIEJSKA	Brzeszcze
37	UMIARKOWANIE DOBRA	GMINA MIEJSKO-WIEJSKA	Chrzanów
38	UMIARKOWANIE DOBRA	GMINA MIEJSKO-WIEJSKA	Czchów
39	UMIARKOWANIE DOBRA	GMINA MIEJSKO-WIEJSKA	Dobczyce
40	UMIARKOWANIE DOBRA	GMINA MIEJSKO-WIEJSKA	Libiąż
41	UMIARKOWANIE DOBRA	GMINA MIEJSKO-WIEJSKA	Maków Podhalański
42	UMIARKOWANIE DOBRA	GMINA MIEJSKO-WIEJSKA	Myślenice
43	UMIARKOWANIE DOBRA	GMINA MIEJSKO-WIEJSKA	Radłów
44	UMIARKOWANIE DOBRA	GMINA MIEJSKO-WIEJSKA	Skąta
45	UMIARKOWANIE DOBRA	GMINA MIEJSKO-WIEJSKA	Świątniki Górne
46	UMIARKOWANIE DOBRA	GMINA MIEJSKO-WIEJSKA	Tuchów
47	UMIARKOWANIE DOBRA	GMINA MIEJSKO-WIEJSKA	Wojnicz
48	UMIARKOWANIE DOBRA	GMINA MIEJSKO-WIEJSKA	Zator
49	UMIARKOWANIE DOBRA	GMINA WIEJSKA	Biskupice
50	UMIARKOWANIE DOBRA	GMINA WIEJSKA	Bochnia
51	UMIARKOWANIE DOBRA	GMINA WIEJSKA	Charsznica
52	UMIARKOWANIE DOBRA	GMINA WIEJSKA	Chełmiec
53	UMIARKOWANIE DOBRA	GMINA WIEJSKA	Czernichów
54	UMIARKOWANIE DOBRA	GMINA WIEJSKA	Gdów
55	UMIARKOWANIE DOBRA	GMINA WIEJSKA	Gnojnik
56	UMIARKOWANIE DOBRA	GMINA WIEJSKA	Gołcza
57	UMIARKOWANIE DOBRA	GMINA WIEJSKA	Igołomia-Wawrzeńczyce
58	UMIARKOWANIE DOBRA	GMINA WIEJSKA	Iwanowice
59	UMIARKOWANIE DOBRA	GMINA WIEJSKA	Iwkowa
60	UMIARKOWANIE DOBRA	GMINA WIEJSKA	Jerzmanowice-Przegonia
61	UMIARKOWANIE DOBRA	GMINA WIEJSKA	Jordanów
62	UMIARKOWANIE DOBRA	GMINA WIEJSKA	Kłaj
63	UMIARKOWANIE DOBRA	GMINA WIEJSKA	Kocmyrzów-Luborzycza
64	UMIARKOWANIE DOBRA	GMINA WIEJSKA	Laskowa
65	UMIARKOWANIE DOBRA	GMINA WIEJSKA	Lipnica Murowana
66	UMIARKOWANIE DOBRA	GMINA WIEJSKA	Lisia Góra
67	UMIARKOWANIE DOBRA	GMINA WIEJSKA	Liszki
68	UMIARKOWANIE DOBRA	GMINA WIEJSKA	Łapanów
69	UMIARKOWANIE DOBRA	GMINA WIEJSKA	Łososina Dolna
70	UMIARKOWANIE DOBRA	GMINA WIEJSKA	Łukowica
71	UMIARKOWANIE DOBRA	GMINA WIEJSKA	Łużna
72	UMIARKOWANIE DOBRA	GMINA WIEJSKA	Mogilany
73	UMIARKOWANIE DOBRA	GMINA WIEJSKA	Nawojowa
74	UMIARKOWANIE DOBRA	GMINA WIEJSKA	Raba Wyżna
75	UMIARKOWANIE DOBRA	GMINA WIEJSKA	Spytkowice
76	UMIARKOWANIE DOBRA	GMINA WIEJSKA	Szczurowa

77	UMIARKOWANIE DOBRA	GMINA WIEJSKA	Tomice
78	UMIARKOWANIE DOBRA	GMINA WIEJSKA	Trzciana
79	UMIARKOWANIE DOBRA	GMINA WIEJSKA	Tymbark
80	UMIARKOWANIE DOBRA	GMINA WIEJSKA	Wielka Wieś
81	UMIARKOWANIE DOBRA	GMINA WIEJSKA	Wieprz
82	UMIARKOWANIE DOBRA	GMINA WIEJSKA	Wierzchosławice
83	UMIARKOWANIE DOBRA	GMINA WIEJSKA	Zabierzów
84	UMIARKOWANIE ZŁA	GMINA MIEJSKA	Bochnia
85	UMIARKOWANIE ZŁA	GMINA MIEJSKA	Nowy Targ
86	UMIARKOWANIE ZŁA	GMINA MIEJSKA	Zakopane
87	UMIARKOWANIE ZŁA	GMINA MIEJSKO-WIEJSKA	Andrychów
88	UMIARKOWANIE ZŁA	GMINA MIEJSKO-WIEJSKA	Biecz
89	UMIARKOWANIE ZŁA	GMINA MIEJSKO-WIEJSKA	Bobowa
90	UMIARKOWANIE ZŁA	GMINA MIEJSKO-WIEJSKA	Brzesko
91	UMIARKOWANIE ZŁA	GMINA MIEJSKO-WIEJSKA	Dąbrowa Tarnowska
92	UMIARKOWANIE ZŁA	GMINA MIEJSKO-WIEJSKA	Kalwaria Zebrzydowska
93	UMIARKOWANIE ZŁA	GMINA MIEJSKO-WIEJSKA	Kęty
94	UMIARKOWANIE ZŁA	GMINA MIEJSKO-WIEJSKA	Krzeszowice
95	UMIARKOWANIE ZŁA	GMINA MIEJSKO-WIEJSKA	Muszyna
96	UMIARKOWANIE ZŁA	GMINA MIEJSKO-WIEJSKA	Nowe Brzesko
97	UMIARKOWANIE ZŁA	GMINA MIEJSKO-WIEJSKA	Nowy Wiśnicz
98	UMIARKOWANIE ZŁA	GMINA MIEJSKO-WIEJSKA	Skawina
99	UMIARKOWANIE ZŁA	GMINA MIEJSKO-WIEJSKA	Stary Sącz
100	UMIARKOWANIE ZŁA	GMINA MIEJSKO-WIEJSKA	Sułkowice
101	UMIARKOWANIE ZŁA	GMINA MIEJSKO-WIEJSKA	Szczawnica
102	UMIARKOWANIE ZŁA	GMINA MIEJSKO-WIEJSKA	Trzebinia
103	UMIARKOWANIE ZŁA	GMINA MIEJSKO-WIEJSKA	Wadowice
104	UMIARKOWANIE ZŁA	GMINA MIEJSKO-WIEJSKA	Zakliczyn
105	UMIARKOWANIE ZŁA	GMINA MIEJSKO-WIEJSKA	Żabno
106	UMIARKOWANIE ZŁA	GMINA WIEJSKA	Babice
107	UMIARKOWANIE ZŁA	GMINA WIEJSKA	Biały Dunajec
108	UMIARKOWANIE ZŁA	GMINA WIEJSKA	Bolesław
109	UMIARKOWANIE ZŁA	GMINA WIEJSKA	Borzęcin
110	UMIARKOWANIE ZŁA	GMINA WIEJSKA	Bystra-Sidzina
111	UMIARKOWANIE ZŁA	GMINA WIEJSKA	Czorsztyn
112	UMIARKOWANIE ZŁA	GMINA WIEJSKA	Gręboszów
113	UMIARKOWANIE ZŁA	GMINA WIEJSKA	Kamienica
114	UMIARKOWANIE ZŁA	GMINA WIEJSKA	Kamionka Wielka
115	UMIARKOWANIE ZŁA	GMINA WIEJSKA	Korzenna
116	UMIARKOWANIE ZŁA	GMINA WIEJSKA	Koszyce
117	UMIARKOWANIE ZŁA	GMINA WIEJSKA	Kościelisko
118	UMIARKOWANIE ZŁA	GMINA WIEJSKA	Kozłów
119	UMIARKOWANIE ZŁA	GMINA WIEJSKA	Krościenko nad Dunajcem
120	UMIARKOWANIE ZŁA	GMINA WIEJSKA	Książ Wielki
121	UMIARKOWANIE ZŁA	GMINA WIEJSKA	Limanowa
122	UMIARKOWANIE ZŁA	GMINA WIEJSKA	Lipinki



123	UMIARKOWANIE ZŁA	GMINA WIEJSKA	Lipnica Wielka
124	UMIARKOWANIE ZŁA	GMINA WIEJSKA	Lubień
125	UMIARKOWANIE ZŁA	GMINA WIEJSKA	Łabowa
126	UMIARKOWANIE ZŁA	GMINA WIEJSKA	Łapsze Niżne
127	UMIARKOWANIE ZŁA	GMINA WIEJSKA	Łącko
128	UMIARKOWANIE ZŁA	GMINA WIEJSKA	Mędzrechów
129	UMIARKOWANIE ZŁA	GMINA WIEJSKA	Moszczenica
130	UMIARKOWANIE ZŁA	GMINA WIEJSKA	Niedźwiedź
131	UMIARKOWANIE ZŁA	GMINA WIEJSKA	Ochotnica Dolna
132	UMIARKOWANIE ZŁA	GMINA WIEJSKA	Olesno
133	UMIARKOWANIE ZŁA	GMINA WIEJSKA	Osiek
134	UMIARKOWANIE ZŁA	GMINA WIEJSKA	Podegrodzie
135	UMIARKOWANIE ZŁA	GMINA WIEJSKA	Polanka Wielka
136	UMIARKOWANIE ZŁA	GMINA WIEJSKA	Raławice
137	UMIARKOWANIE ZŁA	GMINA WIEJSKA	Radziemice
138	UMIARKOWANIE ZŁA	GMINA WIEJSKA	Ropa
139	UMIARKOWANIE ZŁA	GMINA WIEJSKA	Rytro
140	UMIARKOWANIE ZŁA	GMINA WIEJSKA	Rzepiennik Strzyżewski
141	UMIARKOWANIE ZŁA	GMINA WIEJSKA	Sękowa
142	UMIARKOWANIE ZŁA	GMINA WIEJSKA	Słaboszów
143	UMIARKOWANIE ZŁA	GMINA WIEJSKA	Spytkowice
144	UMIARKOWANIE ZŁA	GMINA WIEJSKA	Stryszów
145	UMIARKOWANIE ZŁA	GMINA WIEJSKA	Sułoszowa
146	UMIARKOWANIE ZŁA	GMINA WIEJSKA	Szerzyny
147	UMIARKOWANIE ZŁA	GMINA WIEJSKA	Tarnów
148	UMIARKOWANIE ZŁA	GMINA WIEJSKA	Uście Gorlickie
149	UMIARKOWANIE ZŁA	GMINA WIEJSKA	Wiśniowa
150	UMIARKOWANIE ZŁA	GMINA WIEJSKA	Zawoja
151	UMIARKOWANIE ZŁA	GMINA WIEJSKA	Zembrzyce
152	UMIARKOWANIE ZŁA	GMINA WIEJSKA	Zielonki
153	UMIARKOWANIE ZŁA	GMINA WIEJSKA	Żegocina
154	ZŁA	GMINA MIEJSKO-WIEJSKA	Ciężkowice
155	ZŁA	GMINA MIEJSKO-WIEJSKA	Piwniczna-Zdrój
156	ZŁA	GMINA MIEJSKO-WIEJSKA	Ryglice
157	ZŁA	GMINA MIEJSKO-WIEJSKA	Słomniki
158	ZŁA	GMINA MIEJSKO-WIEJSKA	Szczucin
159	ZŁA	GMINA WIEJSKA	Budzów
160	ZŁA	GMINA WIEJSKA	Bukowina Tatrzańska
161	ZŁA	GMINA WIEJSKA	Dębno
162	ZŁA	GMINA WIEJSKA	Gromnik
163	ZŁA	GMINA WIEJSKA	Gródek nad Dunajcem
164	ZŁA	GMINA WIEJSKA	Jodłownik
165	ZŁA	GMINA WIEJSKA	Oświęcim
166	ZŁA	GMINA WIEJSKA	Pcim
167	ZŁA	GMINA WIEJSKA	Pleśna
168	ZŁA	GMINA WIEJSKA	Poronin



169	ZŁA	GMINA WIEJSKA	Przeciszów
170	ZŁA	GMINA WIEJSKA	Rzezawa
171	ZŁA	GMINA WIEJSKA	Siepraw
172	ZŁA	GMINA WIEJSKA	Skrzyszów
173	ZŁA	GMINA WIEJSKA	Słopnice
174	ZŁA	GMINA WIEJSKA	Stryszawa
175	ZŁA	GMINA WIEJSKA	Szaflary
176	BARDZO ZŁA	GMINA MIEJSKO-WIEJSKA	Krynica-Zdrój
177	BARDZO ZŁA	GMINA WIEJSKA	Czarny Dunajec
178	BARDZO ZŁA	GMINA WIEJSKA	Gorlice
179	BARDZO ZŁA	GMINA WIEJSKA	Grybów
180	BARDZO ZŁA	GMINA WIEJSKA	Jabłonka
181	BARDZO ZŁA	GMINA WIEJSKA	Mszana Dolna
182	BARDZO ZŁA	GMINA WIEJSKA	Nowy Targ

Źródło: Urząd Marszałkowski Województwa Małopolskiego, rok 2021; analiza na podstawie danych GUS oraz Ministerstwa Rodziny i Polityki Społecznej.